

Algis Ladiga

MONSINJORO ALBERTO TALAČKOS KUNIGYSTĖS PENKIASDEŠIMTMETIS

(Pamąstymai jubiliejaus proga)

Norėtusi šį jubiliejų minint nenukrypti į ant-raeilius dalykus, o pirmiausia pastebėti tai, kas svarbiausia.

Kas gi svarbiausia kunigo gyvenime? Juk iš tiesų pagrindinė kunigo veikla sunkiai nusa-koma, ji gal net nematoma. Tai daugiau kaip administratoriaus, kaip bažnyčios namų tvar-kytojo, daugiau kaip išmintingo pamokslininko darbas. Tačiau visa tai yra dalinės kunigo veiklos priemonės. Siekdamas pagrindinio tikslo, tik žavėdamasis pats, pažadini žavėtis Kristaus mokslu kitus, tik pats, šito siekdamas, priartini ir kitiems, tik pajusdamas pats, leidi kitiems pajusti Jo pagalbą.

Krikščionys žino, kad kunigystės šventimai tam įgalioja kiekvieną kunigą, tiki, kad vien liturginių veiksmų atlikimas perduoda Kristaus žodį ir galią. O vis tik be galo miela, kai matai, kad liturginiai veiksmai nėra formalūs, daug lengviau tikėti priimant, kai tai perduodama gyvu tikėjimu. Taip, tai žmogiškoji kunigo veiksmo dalis. Žinoma, čia turbūt nulemia ne tiek kuni-go išorinis patrauklumas, ne tiek inteligentinis šviesumas, kiek žmogiškasis ir krikščioniškasis tikrumas. Sunkiai tai žmogui įmanoma, bet jis nors kaip molinis indas lieka tinkamas dieviškajam vynui. Visa tai iki galo žino-ma tik Aukščiausiam, o mes, tai nujausdami, galime tik dėkoti, kiek esame patyrę, jautę.

Žinoma, šitai mažai nusako kasdienio parapijos gyvenimo faktai, jie tik leidžia numanyti, kas yra už jų. Kai 1969 metais atvyko į Anykščius kunigas Albertas Talačka, prasidėjo bažnyčios remonto ir jos dažymo darbai. Tam jau buvo užsimota buvusio klebono Vinco Ar-lausko. Reikėjo lėšų. Beje, jų sukaupimui aukos nuo pat pradžių buvo renkamos tik pirmaisiais mėnesio sek-madieniais ir tik per atlaidus ir didžiausias šventes. Ši nuostata, gal net neparanki ekonomiškai, išliko iki pat Alberto Talačkos klebonavimo pabaigos, kad kas nors nelaikytų bažnyčios pelno siekiančia įstaiga. Tą patį ženklino ir kunigų pragyvenimui skirtų šv. Mišių stipendijų minimalus dydis.

Menas, dailė, kaip ir ekonomika, ne pats esminis dalykas kunigui, bet ir ši sritis artina prie grožio Kūrėjo, pakelia iš kasdienybės. Per daugelį metų pamažu puošėsi Anykščių šventovė, nors ir nesipuošė pati klebonija. Bažnyčios aukštutiniuose languose buvo įrengti vitražai, prasmingai ženklinantys visus septynis sakramentus, atsirado ir spalvingi vargonų vitražai, o virš durų – šv. Mato, bažnyčios globėjo, mozaika. Šventoriaus koplytėlėse – išraiškingos iš medžio išdrožtos Kryžiaus kelio figūros, stebinančios ir užsieniečius tu-ristus savo originalumu ir meniškumu. Be jau buvusio anksčiau bažnyčioje vyskupo A.

Baranausko biusto, atsirado ir K. Sirvydo biustas, memorialinė kunigo K. Kai-rio lenta. Tai buvo padaryta bažnyčiai nepalankiais ta-rybiniais metais.

Rodos, ir tai ne tiek svarbu, kad kunigas apeigose įsijaučia kaip kunigas, kad gieda pagal gaidas ir muzikaliai, gal smulkmena, kad liturginiam žodžiui melodija suteikia kažko daugiau, negu sausą prasmę. Giedojo chorai, vadovaujami seno idealisto, pasišventusio baž-nytinei muzikai Petro Garšvos, prisidėdami prie li-turgijos grožio. Derėjo ir patarnautojų būrys, pagarbiai dalyvaujantis apeigose, tvarkant viską ilgamečiui zakristijonui Povilui Arlauskui.

Turėjo klebonas Albertas Talačka ir sėkmingų Die-vo žodžio skelbimo ir pastoracijos padėjėjų, su kuriais sutariant dirbti buvo lengva, parapijiečiams pakilu. Vi-ka-ru čia dirbo kunigas Petras Budriūnas, vėliau kuni-gas Juozapas Janulis, kunigas Stasys Kazėnas ir uk-rainietis kunigas Petras Gobčiakevičius. Dar 1977 me-tų vasarą, kai vizituojant vyskupui pasirodė būrys jau-nimo kaip uniformuoti procesininkai, tuoj buvo sau-gumo ir tarybinės mokyklos pastebėti. Anykščių para-pija tada išgarsėjo, patekdama į Katalikų Bažnyčios Kronikos puslapius.

Žinoma, visa tai gali atrodyti smulkmenos, kaip smul-kmenos ir tai, kad į Anykščių kleboniją užsukdavo ne-mažai tų laikų inteligentų šviesuolių, nutolusių nuo Baž-nyčios. Tai buvo klebono Alberto Talačkos tolerancijos ir principingumo paslaptis.

Albertas Talačka daug bendravo su veikliais seno-sios kartos kunigais, iš jų perimdavo tai, kas buvo geriausio. Artimai bendravo ir su įžymiuoju kanauninku P. Rauda, keletą kartų kalėjusiu sovietiniuose kalėjimuo-se, gyvenusiu ir mirusiu Svėdasuose. Bendravo ir su prelatu L. Pratkeliu, kurį laiką dirbusiu Debeikiuose. Dar būdamas jaunas kunigas, Albertas Talačka užsitarnavo paties vyskupo K. Paltaroko pasitikėjimą, buvo paskir-tas Rokiškio dekanu. Perkeltas į Anykščius, talkino se-najam dekanui J. Žitkevičiui, vėliau iš jo perėmė Anykščių dekanato pareigas.

Kunigas Albertas Talačka buvo ne vienos nuolatinės kunigų komisijos narys Panevėžio vyskupijoje, priklausė ir kunigų grupei, besirūpinančiai krikščionybės Lie-tuvoje 600 metų paminėjimu. Jam vienam pirmųjų Pa-nevėžio vyskupijoje buvo suteiktas popiežiaus skiria-mas Monsinjoro titulas.

Kol sveikata leido, Albertas Talačka labai rūpestingai dirbo sielovadinį darbą. Tiksliai pagal laikrodį išei-davo laikyti šv. Mišių, prieš jas laukdavo klausykloje einančiųjų išpažinties. Pagal seną tvarką visus interesantus priimdavo savo bute, tam negailėdamas laiko, tik pirmadieniais prašydavo be ypatingo reikalo netruk-dyti.

Nebuvo tai lengvas kelias ir ne visada pakeliama naš-ta. Ne vien tik sumušę jį chuliganai, bet ir keli netikę paskutiniųjų metų pastoracijos talkininkai turbūt palau-žė, padarė savo.

Jautriam žmogui, uoliai besirūpinančiam Bažnyčia, tai buvo pernelyg skaudus moralinis smūgis. Ką gi, ir tai teko priimti vardan to, kas svarbiausia.

Dabar visa tai – tik svarbių ir ne taip svarbių dalykų, datų, veikslių ir žmonių istorija, vykusi Anykščiuose. Paviršutiniškai žiūrint, ne visada joje pastebimi esminiai dalykai tiek atskiro žmogaus gyvenime, tiek mūsų krikščionybėje. Kaip žinome, net Kristus ne visada buvo suprastas, ne visi žmonės pamatė Jame tai, kas buvo svarbiausia. Juk ir žmonės dažnai nesupranta patys save, nežino kas esantys, kai laukia, kad bus kaip už virvutės patraukti prie gero. Po tarybinių laikų auklėjimo gal ir nelengva pamatyti esmę kultūroje, religijoje, pastebėti ją suradusius žmones. O vis tik bent jau suprasti, kad vaikiškas katekizmo egzaminas nėra baigiamasis, o tik stojamasis žingsnis į krikščionybę, kad krikščionybė – tai nuolatinis žmogaus ėjimas pirmyn, nuolatinė sekmadieninė ir kasdieninė mokykla – tai jau šis tas. O didžiausias džiaugsmas būtų sėjėjui ir puoselėtojui matyti, kad auga sėkla, kuriai laistyti buvo pašvęstas gyvenimas.

Juk svarbiausia ne formaliai, tik tariamai pagal krikščionybę gyventi, o tikrai augti jos laisvėje ir jos atgimime. Toks būtų mūsų gyvenimo supratimas ir kunigo dešimtmečių darbo įvertinimas.

Algis Ladiga

Anykščiai. Krašto kultūros istorijos puslapiai